

ЗАКОН О НАЦИОНАЛНИМ ПАРКОВИМА

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се питања од значаја за заштиту, развој, унапређење, управљање, финансирање и одрживо коришћење националних паркова на територији Републике Српске (у даљем тексту: Република).

Члан 2.

(1) Национални паркови су подручја посебних природних вриједности и својстава од еколошког, научног, културног, историјског, образовног, здравствено-рекреативног и туристичког значаја, која карактерише присуство репрезентативних биолошких, геоморфолошких, геолошких и хидролошких појава и процеса, станишта и врста од посебног значаја, и припадајућих културно-историјских вриједности.

(2) Национални паркови и у њима садржане природне вриједности, природни ресурси и радом створене вриједности, укључујући и културно-историјске споменике, у својини су Републике и као добра од општег интереса уживају посебну бригу и заштиту.

Члан 3.

Национални паркови у Републици проглашавају се посебним законом, под условима и у поступку како је прописано Законом о заштити природе.

Члан 4.

За подручје националног парка доносе се сљедећи акти и прописи:

- а) просторни план подручја националног парка,
- б) план управљања националним парком (у даљем тексту: план управљања) и
- в) други прописи у складу са одредбама овог закона и Закона о заштити природе.

II УПРАВЉАЊЕ И ЗАШТИТА НАЦИОНАЛНИХ ПАРКОВА

Члан 5.

(1) Послови заштите, развоја и управљања националним парковима су послови од општег интереса.

(2) Националним парком управља јавна установа.

(3) Јавну установу из става 2. овог члана оснива Република, у складу са законом који уређује систем јавних служби.

Члан 6.

(1) Органи јавне установе су управни одбор и директор.

(2) Управни одбор и директора именује и разрјешава Влада Републике Српске, на приједлог министарства надлежног за заштиту животне средине, након спроведеног поступка јавне конкуренције.

(3) На надлежност, састав и избор органа јавне установе примјењује се закон који уређује систем јавних служби.

Члан 7.

(1) Јавна установа управља природним и културно-историјским вриједностима, земљиштем, објектима и другим непокретностима у својини Републике, која су јој пренесена на управљање и коришћење, у складу са законом који прописује систем јавних служби и планским документима.

(2) Јавна установа обавља и послове:

а) управљања, заштите, гајења, унапређивања шума и шумског земљишта, ловне и риболовне фауне, у складу са овим и посебним законима из члана 3. овог закона,

б) организовања и пружања туристичко-угоститељских услуга,

в) организовања истраживања у области заштите и развоја националног парка,

г) презентације и популаризације националног парка и његових природних вриједности и културно-историјских добара,

д) организовања пројектовања, изградње и одржавања објеката који су у функцији заштите, унапређивања и презентације природних и културно-историјских добара националног парка, у складу са просторним планом подручја националног парка и планом управљања који се доноси у складу са Законом о заштити природе и

ђ) друге послове одређене актима јавне установе.

Члан 8.

(1) У обављању послова управљања, заштите и развоја јавна установа:

а) даје сагласност за обављање научних истраживања, извођење истраживачких радова, снимање филмова, постављање привремених објеката на површинама у националном парку и даје друга одобрења утврђена овим законом,

б) обавља стручне послове који се односе на заштиту животне средине на подручју националног парка за потребе вођења података од значаја за планирање и уређење простора у националном парку, израду анализа и друге документационе основе из оквира своје дјелатности за припремање докумената просторног уређења за подручје националног парка, припремање података за уређење локација на грађевинском земљишту које је пренесено на коришћење и управљање националном парку и

в) води податке о заштићеним природним вриједностима и културним добрима, врстама флоре и фауне, извршеним научноистраживачким пројектима и истражним радовима (геолошким, хидролошким и другим) од интереса за заштиту, развој и управљање националним парком.

(2) Податке из става 1. тачка в) овог члана јавна установа доставља министарству надлежном за заштиту животне средине и органу надлежном за заштиту природе и заштиту културно-историјских добара.

Члан 9.

(1) У складу са одредбама овог закона и Закона о заштити природе, спроводе се слjedeће мјере заштите и развоја:

а) спречавање радњи које могу нарушити основна обиљежја и друга својства националног парка,

б) заштита, очување и унапређивање биогеографских обиљежја подручја, екосистема и разноврсности изворне флоре и фауне, генетског фонда и његовог обнављања поновним уношењем врсте флоре и фауне које су живјеле на подручју националног парка, те издвајањем и узгајањем сјеменских састојина, као и других, репрезентативних, биолошких, геоморфолошких, геолошких, хидрографских и пејзажних обиљежја,

в) очување репрезентативних облика етнолошког наслеђа и других културно-историјских вриједности,

г) научноистраживачка дјелатност,

д) културно-образовна дјелатност,

ђ) презентација и популаризација вриједности националног парка,

е) уређивање подручја и изградња објеката у сврху очувања, обнављања и унапређивања природних и културно-историјских вриједности и њихове презентације, као и санације и ревитализације угрожених дијелова националног парка и

ж) успостављање и развој туристичких, рекреативних и других развојних функција у коришћењу природних и културно-историјских вриједности националног парка у границама и на начин којим ће се обезбиједити заштита, очување и унапређивање тих вриједности.

(2) Мјере заштите и развоја националних паркова саставни су дио планова управљања, и других докумената који се доносе на основу овог и посебних закона, а који уређују питања заштите, очувања, унапређења и коришћења националног парка.

(3) Просторни план подручја националног парка се припрема и доноси у складу са одредбама закона који регулише област просторног уређења и грађења.

(4) Просторним планом подручја националног парка из става 3. овог члана могу се уредити и посебне зоне и режими заштите у складу са међународним стандардима.

Члан 10.

(1) На подручју националног парка могу се вршити само оне привредне, туристичко-угоститељске и научноистраживачке дјелатности за које се у поступку добијања дозвола утврди да не угрожавају изворност и природну равнотежу биљног и животињског свијета, природних станишта, те хидрографске, геоморфолошке, геолошке, културне и пејзажне вриједности подручја.

(2) Изградња објеката и извођење радова у сврху обављања дјелатности из става 1. овог члана могу се вршити само ако су у складу са просторним планом подручја и планом управљања националним парком и на основу одобрења за грађење које доноси надлежни орган управе, у складу са Законом.

Члан 11.

(1) На подручју националног парка забрањено је:

а) сјећи или уништавати дрвеће, жбуње и осталу вегетацију, осим вршења санитарних сјеча,

б) уносити алохтоне врсте биљака, животиња и гљива, које слободно живе у природи, као и лов дивљачи, осим санитарног и узгојног одстрела у зонама утврђеним посебним прописима,

в) вршити неконтролисано сакупљање љековитог и ароматичног биља, гљива, шумских и других плодова на цијелом подручју националног парка,

г) градити објекте или изводити друге радове којима се загађује земљиште и ваздух, погоршава квалитет вода, мијења њихова количина, просторни и временски распоред, осим објеката за потребе водоснабдијевања у зонама утврђеним просторним планом националног парка,

д) градити енергетске објекте и изводити друге радове, осим за потребе националног парка,

ђ) градити нуклеарне објекте,

е) одлагати отпад,

ж) експлоатисати минералне сировине,

з) градити магистралне и регионалне путеве, осим кад је то предвиђено просторним планом подручја националног парка,

и) уништавати граничне знакове, табле упозорења и обавјештења, рекламне паное, туристичку сигнализацију и поруке које упућују на значај и улогу парка и

ј) обављати дјелатности и предузимати друге радње којима се уништава природа, односно угрожавају обиљежја националног парка.

(2) Изузетно, може се дозволити градња енергетских објеката, ако су од интереса за Републику Српску, уз претходну сагласност Владе.

(3) Поред мјера наведених у ставу 1. овог члана, посебне мјере забрана и ограничења у националним парковима уређују се посебним законом о проглашењу националног парка, из члана 3. овог закона.

Члан 12.

Правна и физичка лица која врше дјелатности на подручју националних паркова старају се о заштити и развоју добара националних паркова и дужни су да се придржавају и спроводе мјере заштите и развоја националног парка прописане овим законом и прописима донесеним на основу њега.

Члан 13.

(1) На приједлог директора, управни одбор јавне установе националног парка доноси годишњи програм заштите и пословања националног парка.

(2) Годишњи програм заштите и пословања националног парка је краткорочни плански документ, којим се планирају и уређују питања заштите и очувања флоре и фауне (посебно ловне и риболовне) и вегетација шума и вода, као и уређења шумског и пољопривредног земљишта у националном парку, као и анализа трошкова за спровођење послова заштите, укључујући оперативне и друге трошкове.

(3) Министарство надлежно за заштиту животне средине даје сагласност на годишњи програм управљања.

Члан 14.

(1) Министар надлежан за заштиту животне средине доноси правилник о унутрашњем реду у националном парку, а по претходно прибављеном мишљењу органа надлежног за заштиту културно-историјског и природног наслеђа.

(2) Правилником из става 1. овог члана уређују се питања од значаја за заштиту, унапређивање и одрживо коришћење добара националног парка, а нарочито начин и услови боравка и кретања посјетилаца у националном парку, начин и услови коришћења ловне и риболовне фауне, пашњака, љековитог биља и гљива, шумских плодова, рекреативних и других јавних површина у парку, услови кретања и паркирања возила, услови и начин постављања рекламних, информативних и других ознака корисника националног парка, мјере заштите приликом обављања научних истраживања и извођења истраживачких радова, обављање туристичких, угоститељских и других дјелатности, правила за одржавање чистоће у националном парку, посебне забране и ограничавања у провођењу режима заштите, одржавање путних комуникација, постављање планинарских ознака и путоказа и друге услове обезбјеђења режима заштите и развоја у националном парку, у складу са овим законом.

Члан 15.

(1) Ако се земљиште или друга непокретност која се налази на простору и у саставу националних паркова не може искоришћавати или је њихово искоришћавање ограничено, носилац права коришћења, односно располагања има право на накнаду у висини умањених прихода на терет субјеката у чију корист је установљено то ограничење.

(2) Право својине на земљишту или другој непокретности која се налази на простору и у саставу националних паркова може се изузети само у складу са одредбама Закона о експропријацији.

III ФИНАНСИРАЊЕ НАЦИОНАЛНИХ ПАРКОВА

Члан 16.

(1) Средства за финансирање националних паркова обезбјеђује се из:

- а) буџета Републике и
- б) властитих прихода.

(2) Средства за финансирање послове заштите и развоја националних паркова могу се обезбиједити и:

- а) из буџета јединица локалне самоуправе на чијој се територији налази национални парк,
- б) удруживањем средстава предузећа, установа и других правних и физичких лица,
- в) финансирањем посебних пројеката,
- г) од донација, кредита и зајмова и
- д) из других извора у складу са законом.

(3) Приходи из става 1. тачка б) овог члана могу се остваривати од:

- а) накнада за боравак (улазнице),
- б) накнада за обављање дјелатности, односно вршење услуга у националном парку (туристичких, угоститељских, продајних и других),
- в) накнада за паркирање, логоровање, камповање и слично,

г) накнада за коришћење посебно уређеног терена (спортски терени, ловиште и слично),

д) накнада за коришћење земљишта за организовање приредби, манифестација и слично и

ђ) других накнада.

(4) Висину и начин прикупљања накнада из става 1. овог члана прописале јавна установа посебним прописом, уз претходну сагласност министарства надлежног за заштиту животне средине и уз мишљење Министарства финансија.

IV СЛУЖБА НАДЗОРА

Члан 17.

(1) У оквиру јавне установе у националном парку организује се служба надзора ради обезбјеђивања унутрашњег реда.

(2) Службу надзора чине надзорници националног парка.

(3) Служба надзора контролише примјену правилника о унутрашњем реду, поставља и одржава прописане ознаке у националном парку, обавља послове чувања споменика, шума, ловишта, риболовног подручја националног парка и обавља друге послове у складу са законом.

Члан 18.

(1) Ако надзорник националног парка у току вршења службе установи да је лице извршило радњу супротну правилима унутрашњег реда или прекршило режим заштите, или када је учинило радњу која има обиљежје прекршаја или кривичног дјела или да за то постоји сумња, овлашћен је и дужан да:

а) легитимише лице у националном парку,

б) изврши преглед свих врста возила и товара,

в) привремено одузме предмете којима је извршен прекршај или кривично дјело и предмете који су настали или прибављени извршењем таквог дјела, као и да све предмете без одлагања преда надлежној служби националног парка,

г) лице без личних исправа, затечено у вршењу прекршаја или кривичног дјела, задржи, обавијести и преда органу унутрашњих послова и

д) изда прекршајни налог, у складу са Законом о прекршајима.

(2) У вршењу службе надзорник националног парка је дужан да покаже легитимацију надзорника.

(3) Легитимацију надзорника издаје директор јавне установе.

Члан 19.

Министар надлежан за заштиту животне средине прописале услове, начин коришћења и изглед униформи, легитимације и службеног наоружања стручних служби, уз претходну сагласност министарства надлежног за унутрашње послове.

V НАДЗОР

Члан 20.

Надзор над примјеном одредаба овог закона и прописа донесених на основу овог закона врши министарство надлежно за заштиту животне средине.

Члан 21.

Инспекцијски надзор над примјеном одредаба овог закона или прописа донесених за његово спровођење врши инспекција надлежна за заштиту животне средине, шумарство, водопривреду, просвјетна инспекција, тржишна и санитарна инспекција, у складу са законом.

VI КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 22.

(1) Новчаном казном од 3.000 КМ до 5.000 КМ казниће се за прекршај одговорно лице у правном лицу које крши одредбе члана 9. овог закона.

(2) Новчаном казном у износу од 5.000 КМ до 15.000 КМ казниће се за прекршај правно лице:

а) ако се не придржава утврђених мјера заштите националних паркова,

б) ако у националним парковима предузима радње или гради објекте супротно одредбама овог закона и

в) ако при коришћењу добара националних паркова не поступа у складу са одредбама чл. 14. и 15. овог закона.

(3) Новчаном казном у износу од 10.000 КМ до 20.000 КМ казниће се за прекршај правно лице које крши одредбе члана 11. овог закона.

(4) За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 500 КМ до 10.000 КМ.

(5) Новчаном казном у износу од 100 КМ до 500 КМ казниће се за прекршај физичко лице на лицу мјеста, а предузетник новчаном казном од 200 КМ до 1.000 КМ ако у националном парку предузима радње супротно одредбама чл. 7. и 14. овог закона.

Члан 23.

Ако правна или физичка лица не поступе у складу са ставом 1. овог члана и тиме проузрокују штету националном парку, одговараће према прописима који регулишу одговорности за причињену штету.

VII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 24.

Статус, организација и финансирање меморијалних комплекса у саставу постојећих националних паркова уређују се у складу са прописима заштите природног и културно-историјског наслеђа.

Члан 25.

(1) Одредбе овог закона односе се на подручја националних паркова на територији и у својини Републике, и за друга заштићена подручја се неће примјењивати.

(2) На односе који нису регулисани овим законом примјењиваће се одговарајуће одредбе прописа који регулишу заштиту природе, уређење простора, заштиту животне средине и заштиту културних добара.

Члан 26.

(1) Влада ће у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона донијети акт о промјени облика организовања постојећих националних паркова у јавне установе.

(2) Јавне установе ће преузети раднике, права, обавезе и средства постојећих јавних предузећа која су управљала Националним парком „Сутјеска“ са сједиштем на Тјентишту и Националним парком „Козара“ са сједиштем у Приједору.

Члан 27.

(1) Народна скупштина ће најкасније у року од двије године од дана ступања на снагу овог закона донијети посебан просторни план за свако подручје постојећих националних паркова, а у складу са Просторним планом Републике Српске.

(2) Народна скупштина ће најкасније у року од двије године од дана ступања на снагу овог закона донијети посебне законе којим ће регулисати постојеће националне паркове.

Члан 28.

Ступањем на снагу овог закона престаје да важи Закон о националним парковима („Службени гласник Републике Српске“, бр. 21/96 и 74/05), осим одредбе члана 19. која престаје да важи доношењем посебних закона из члана 27. став 2. овог закона.

Члан 29.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Број: 01-1006/10
Датум: 13. јул 2010. године

ПРЕДСЈЕДНИК
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Мр Игор Радојичић